

ਪਹਾੜਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਅਤੇ ਘਾਟੀਆਂ

ਬਾਈਬਲ ਪਾਠ #18

VI. ਤੀਸਰੇ ਪਸਾਹ ਤੋਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਬੈਤਨੀਆ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤਕ (ਚੱਲਦਾ)

ਗ. ਹੈਰੋਦੇਸ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਹੋਰ ਵਾਰੀ ਨਿੱਕਲਣਾ।

1. ਗਲੀਲ ਵਿਚ: ਯਿਸੂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਹੋਰ ਹਮਲਾ- ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਕ ਹੋਰ ਵਾਰੀ ਨਿੱਕਲਣਾ (ਮੱਤੀ 15:39-16:12; ਮਰਕੁਸ 8:10-21)।
2. ਬੈਤਸੈਦਾ ਵਿਚ ਇਕ ਅੰਨ੍ਹੇ ਨੂੰ ਚੰਗਿਆਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ (ਮਰਕੁਸ 8:22-26)।
3. ਕੈਸਰੀਆ ਫਿਲਿੱਪੀ ਦੇ ਨੇੜੇ: ਚੰਗਾ ਇਕਰਾਰ (ਮੱਤੀ 16:13-20; ਮਰਕੁਸ 8:27-30; ਲੂਕਾ 9:18-21)।
4. ਕੈਸਰੀਆ ਫਿਲਿੱਪੀ ਦੇ ਨੇੜੇ: ਯਿਸੂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਨਬੂਵਤ (ਮੱਤੀ 16:21-28; ਮਰਕੁਸ 8:31-38; ਲੂਕਾ 9:22-27)।
5. ਕੈਸਰੀਆ ਫਿਲਿੱਪੀ ਦੇ ਨੇੜੇ (ਹਰਮੋਨ ਪਰਬਤ ਤੋਂ?): ਰੂਪ ਬਦਲ ਜਾਣਾ (ਮੱਤੀ 17:1-13; ਮਰਕੁਸ 9:2-13; ਲੂਕਾ 9:28-36)।

ਜਾਣ ਪਛਾਣ

ਪਿਛਲੇ ਪਾਠ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਗਲੀਲ ਤੋਂ ਭਾਵ ਗਲੀਲ ਦੀ ਝੀਲ ਦੇ ਪੂਰਵ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਫੀਨੀਕੇ ਦੇ ਸੂਰ ਅਤੇ ਸੈਦਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੜੀ ਆਰੰਭ ਕਰਦੇ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਫਿਰ ਦੂਰ ਉੱਤਰ ਵਿਚ ਅਤੇ ਕੈਸਰੀਆ ਫਿਲਿੱਪੀ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਵੇਖਾਂਗੇ।

ਹਰ ਵਾਰੀ ਦਾ ਜਾਣਾ ਉੱਚਾਈ ਤੇ ਹੀ ਸੀ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਖੁਆਇਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪਾਣੀ ਤੇ ਚੱਲਿਆ। ਪਰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਇਸੇ ਵਿਚ ਹਨ। ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਹੀ ਇਹ ਸਭ ਵਾਪਰੀਆਂ: ਚੰਗਾ ਇਕਰਾਰ; ਮਸੀਹ ਦਾ ਆਪਣੀ ਕਲੀਸੀਆ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ; ਯਿਸੂ ਦੀ ਮੌਤ, ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀ ਉੱਠਣਾ, ਦੂਸਰੀ ਆਮਦ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭਾਵ ਪੱਕੇ ਐਲਾਨ; ਅਤੇ ਰੂਪ ਬਦਲ ਜਾਣਾ। ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਟੀਕਾਕਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਲਈ ਇਹ ਇਕ ਗੈਰਮਾਮੂਲੀ ਭਾਵ ਸਿੱਖਰ ਵਾਲਾ, ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਈ ਦਾ ਮੋੜ (ਟਰਨਿੰਗ ਪਵਾਂਇੰਟ) ਸੀ।

ਮੈਂ ਇਸ ਪਾਠ ਨੂੰ ‘‘ਪਹਾੜਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਅਤੇ ਘਾਟੀਆਂ’’ ਨਾਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਯਿਸੂ ਲਈ ਇਹ ਸਮਾਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਿੱਖਰ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ (ਵੇਖੋ ਮਰਕੁਸ 8:12)। ਸੰਪੂਰਣ ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਣ ਮਸੀਹ ‘‘ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ’’ ਸਾਡੇ ਵਰਗਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 2:17) ਭਾਵ ਸਾਡੇ ਹੀ ਵਾਂਗੂ ਉਹ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ (ਲੂਕਾ 10:21), ਉਦਾਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ

(ਲੁਕਾ 19:41; ਯੂਹੰਨਾ 11:35)। ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਯਿਸੂ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਗਹਿਰਾਈਆਂ ਤੋਂ ਆਨੰਦਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਹਾੜ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਤਕ ਗਿਆ, ਫਿਰ ਵਾਦੀਆਂ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਆਇਆ।

ਅਧਿਐਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਮਨ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਾਂਗੇ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਹੋਰ ਪਤਾ ਚਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਕ ਵਾਦੀ ਵਿਚ: ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਦੁਆਇਆ ਗਿਆ (ਮੱਤੀ 15:39-16:12; ਮਰਕੁਸ 8:10-21)

ਸਾਡੇ ਪਾਠ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ, ਯਿਸੂ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਮਗਦਨ ਅਤੇ ਦਲਮੁਤਾ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਭਾਵ, ਗਲੀਲ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਸੀ (ਮੱਤੀ 15:39; ਮਰਕੁਸ 8:10)। ਇਹ ਸਥਾਨ ਮਗਦਲ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਿਬਰਿਆਸ ਤੋਂ ਚਾਰ ਜਾਂ ਵੱਧ ਮੀਲ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਸੀ।^੨

ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਮਸੀਹ ਦੇ ਆਉਣ ਤੇ, ਉਸ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਰੋਧੀ, ਫ਼ਰੀਸੀ ਵੀ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਤਾਉਣ ਲਈ ਅਕਾਸ਼ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਉਸ ਤੋਂ ਮੰਗੇ’ (ਮਰਕੁਸ 8:11)। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਦੂਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਨ (ਮੱਤੀ 16:1)। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਸਦੂਕੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ,^੩ ਪਰ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ, ਫ਼ਰੀਸੀ ਅਤੇ ਸਦੂਕੀ ਜ਼ਮਿਦਿਆਂ ਹੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਮੰਨਣੇ ਸਨ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਸ ਵਿਚ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਲਿਆ।^੪ ਸਿਆਸਤ ਵਾਂਗੂ ਹੀ, ਘਿਰਣਾ ‘ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੋਸਤ ਬਣਾ’ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।^੫

ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ, ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਚੁਣੌਤੀ ਹੀ ਦੁਹਰਾਈ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ‘‘ਤਦ ਫ਼ਰੀਸੀ ਨਿੱਕਲੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਤਾਉਣ ਲਈ ਅਕਾਸ਼ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਉਸ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਕਰਨ ਲੱਗੇ’’ (ਮਰਕੁਸ 8:11; ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 12:38-42; 16:1; ਯੂਹੰਨਾ 2:18)। ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਮੁਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਸੈਂਕੜੇ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਠੀਕ ਠੀਕ ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮੰਗਿਆ ਸੀ। ‘‘ਸੁਰਗ’’ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਕੁਝ ਪਤਾ ਚਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।^੬ ਮੱਤੀ 16:2, 3 ਵਿਚ ‘‘ਸੁਰਗ’’ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ‘‘ਅਸਮਾਨ’’ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ਰੀਸੀ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਯਹੋਸ਼ੁਆ ਵਾਂਗ ਸੂਰਜ ਅਤੇ ਚੰਦ ਨੂੰ ਰੋਕਣ (ਯਹੋਸ਼ੁਆ 10:12, 13), ਏਲੀਯਾਹ ਵਾਂਗ ਅਸਮਾਨ ਤੋਂ ਅੱਗ ਵਰ੍ਹਾਉਣ (1 ਰਾਜਿਆਂ 18:38) ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਿਖਾਉਣ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹੋਣ।

ਮਰਕੁਸ ਮੁਤਾਬਕ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਅਤੇ ਸਦੂਕੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਮਸੀਹ ਨੇ ‘‘ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਬੀ ਹਾਉਕਾ ਭਰ ਕੇ ਕਿਹਾ’’ (ਮਰਕੁਸ 8:12)। ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਚਾਹੇ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਵੱਡਾ ਮੋਅਜਜ਼ਾ ਵਿਖਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।^੭ ਉਹ ਉਸ ਅੰਨ੍ਹੇ ਦੇ ਵਾਂਗੂ ਸੀ ਜੋ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ‘‘ਮੈਨੂੰ ਬੈਂਗਨੀ ਰੰਗ ਵਿਖਾਉ ਤਾਂ ਹੀ ਮੈਂ ਯਕੀਨ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਰੰਗ ਹੁੰਦਾ ਵੀ ਹੈ।’’ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਸਨ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਸਖ਼ਤ ਸਨ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅਸਮਾਨ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।^੮ ਪਰ ਆਪਣੇ ਮਨਾਂ ਦੇ ਮੁਤਅੱਸਬ ਕਰਕੇ, ਉਹ ਯਿਸੂ ਅਤੇ ਉਸਦੀ

ਸੇਵਕਾਈ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਕੌਣ ਹੈ (ਮੱਤੀ 16:2, 3)।⁹ ਇਸਦਾ ਸਿੱਟਾ ਸੀ ‘ਇਸ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਬੁਰੇ ਅਤੇ ਹਰਾਮਕਾਰ ਲੋਕ ਨਿਸ਼ਾਨ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਯੂਨਾਹ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਬਿਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦਿੱਤਾ ਨਾ ਜਾਵੇਗਾ’ (ਮੱਤੀ 16:4)। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੁਦਾ ਹੋਣ ਅਰਥਾਤ ਉਸਦੇ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੇ ਆਖਰੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਲੁਕਵੀਂ ਗੱਲ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਰੋਮੀਆਂ 1:4)। ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੂਨਾਹ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਰਾਤ ਮੱਛੀ ਦੇ ਢਿੱਡ ਵਿਚ ਸੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਰਾਤ ਧਰਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਵੇਗਾ (ਮੱਤੀ 12:40)।¹⁰

ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਜੇ ਯਿਸੂ ਨੇ ਗਲੀਲ ਵਿਚ ਸਮਾਂ ਬਤੀਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਆਉਣ ਤੇ ਉਹ ਯੋਜਨਾ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਮਿਲ ਗਈ। ਅਚਾਨਕ ‘ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਚੱਲਿਆ ਗਿਆ’ (ਮੱਤੀ 16:4)। ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੈਠਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਉਹ ਗਲੀਲ ਦੀ ਝੀਲ ਦੇ ਪੂਰਵ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ (ਮਰਕੁਸ 8:13) ਇਸ ਵਾਰੀ ਬੈਤਸੈਦਾ ਵੱਲ।¹¹

ਇਸ ਦੌਰੇ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚੌਕਸ ਕੀਤਾ: ‘ਖ਼ਬਰਦਾਰ, ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਅਤੇ ਸਦੂਕੀਆਂ ਦੇ ਖ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਰਹੋ’ (ਮੱਤੀ 16:6)। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ, ‘ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਦੇ ਖ਼ਮੀਰ ... ਹੇਰੋਦੇਸ ਦੇ ਖ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਚੌਕਸ ਰਹੋ’¹² (ਮਰਕੁਸ 8:15) ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੇਰੋਦੇਸ ਬਾਰੇ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ (ਮਰਕੁਸ 3:6)।¹³

‘ਖ਼ਮੀਰ’ ਦਾ ਰੂਪਕ ਪਵਿੱਤਰ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਅਕਸਰ ਵਰਤਿਆ ਹੈ।¹⁴ ਯਿਸੂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਣਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿਖਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਗੱਲਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੋ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸਨੂੰ ਮਸੀਹਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਕਰਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਸੀਹਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਰਾਜ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਚੌਕਸੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ‘ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਚੌਕਸ ਰਹੋ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕਦੇ ਹਨ।’

ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮਸੀਹ ਕਿਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ‘ਖ਼ਮੀਰ’ ਦੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੋਟੀ ਹੀ ਆਈ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਏਨੀ ਛੇਤੀ ਅਚਾਨਕ ਜਾਣਾ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਹੀ ਰੋਟੀ ਸੀ (ਮਰਕੁਸ 8:14)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਸਫ਼ਰ ਲਈ ਪੂਰਾ ਸਮਾਨ ਨਾ ਲੈਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸਨ (ਮੱਤੀ 16:7; ਮਰਕੁਸ 8:16)।

ਯਿਸੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਦੀ ਘਾਟ ਕਰਕੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘ਥੋੜ੍ਹੀ ਪਰਤੀਤ ਵਾਲੇ’ ਕਿਹਾ (ਮੱਤੀ 16:8)। ਉਹ ਉਸੇ ਥਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਆਇਆ ਸੀ (ਲੁਕਾ 9:10-17), ਅਤੇ ਉਸ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਖੁਆਇਆ ਸੀ (ਮਰਕੁਸ 7:31; 8:1-9)।¹⁵ ਜੇ ਉਸਨੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਸਮਾਨ ਨਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਆ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (ਮੱਤੀ 16:9, 10) ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਕਿ ਲੋੜ ਪੈਣ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਕ ਰੋਟੀ ਨਾਲ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਝੁੰਡ ਨੂੰ ਖੁਆਉਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸਰੀਰਕ ਰੋਟੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਖਿਰ ਚੇਲਿਆਂ ‘ਦੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਆਇਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਰੋਟੀ ਦੇ ਖ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਅਤੇ ਸਦੂਕੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਚੌਕਸ ਰਹਿਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਸੀ’ (ਮੱਤੀ 16:12)।

ਇਕ ਵਾਦੀ ਵਿਚ: ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਯਿਸੂ¹⁶ (ਪਰ ...) (ਮਰਕੁਸ 8:22-26¹⁷)

ਆਮ ਵਾਂਗ, ਗਲੀਲ ਤੋਂ ਜਾਣ ਲਈ ਮਸੀਹ ਦੇ ਕਈ ਮਕਸਦ ਸਨ: ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 16:4; ਮਰਕੁਸ 8:13), ਪਰ ਚੇਲਿਆਂ ਨਾਲ ਇਕੱਲਿਆਂ ਸਮਾਂ ਵੀ ਬਿਤਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਦੂਸਰਾ ਮਕਸਦ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਤੇ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ (ਮਰਕੁਸ 8:31)। ਉਸਨੇ ਦੂਰ ਉੱਤਰ ਦਿਸ਼ਾ ਭਾਵ ਕੈਸਰੀਆ ਫ਼ਿਲਿੱਪੀ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਧਿਆਨ ਭੰਗ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਉਹ ਉਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਚਲ ਪਏ ਅਤੇ ‘ਬੈਤਸੈਦਾ ਵਿਚ ਆਏ’ (ਮਰਕੁਸ 8:22)। ਇਹ ਝੀਲ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪੂਰਵੀ ਕੰਢੇ ਤੇ, ਬੈਤਸੈਦਾ ਜੂਲੀਅਸ ਸੀ।¹⁸ ਨਗਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਣ ਤੇ ਲੋਕ ‘ਇਕ ਅੰਨ੍ਹੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਲਿਆਏ’ (ਆਇਤ 22) ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਉਹਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰੇ। ਮਸੀਹ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਂਗ, ਉਸਨੂੰ ਤਰਸ ਆਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਭੀੜ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਭੀੜ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹ ਵਿਚ ਦੇਰ ਕਰਾ ਦਿੰਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਉਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਗਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਲੈ ਗਿਆ (ਆਇਤ 23) ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸਿੱਧਾ ਘਰ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ (ਆਇਤ 26)।

ਚੰਗਿਆਈ ਦੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਕਈ ਫ਼ਰਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ। ਯਿਸੂ ਚੰਗਿਆਈ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਛੁੱਹਦਾ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਹੋਰ ਵਾਰ ਉਸਨੇ ਚੰਗਿਆਈ ਲਈ ਖੁੱਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ (ਮਰਕੁਸ 7:33, 34)। ਪਰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਗੈਰ ਮਾਮੂਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਮੋਅਜਜ਼ਾ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ।¹⁹ ਸੁਝਾਓ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਚੇਲਿਆਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਸੈਂਡਵਿਚ ਵਾਂਗ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਇਕਦਮ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਚਮੁਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਕੀ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਛੂਹਣ, ਖੂਕਣ, ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਇਸ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦੀ ਨਿਰਾਲੀ ਗੱਲ ਸੰਯੋਗ ਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਉਸ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਖ਼ੁਦ ਉਸ ਵਿਚ ਹੈ, ਮਸੀਹ ਨੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਢੰਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਪਹਾੜ ਦੀ ਇਕ ਚੋਟੀ ਤੇ: ਯਿਸੂ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ (ਮੱਤੀ 16:13-20; ਮਰਕੁਸ 8:27-30; ਲੂਕਾ 9:18-21)

ਬੈਤਸੈਦਾ— ਜੂਲੀਅਸ ਤੋਂ ਮਸੀਹ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਕੈਸਰੀਆ ਫ਼ਿਲਿੱਪੀ ਤਕ ਅੱਗੇ ਵੱਧਦੇ ਰਹੇ। ਇੱਥੇ ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਹ ਵੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਆ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੌਣ ਸੀ ਇਕ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣਾ ਸੀ। ਚੇਲਿਆਂ ਲਈ ਇਹ ਇਕ ਕਠਿਨ ਪਰੀਖਿਆ ਸੀ।

ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰੀਖਿਆ

ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ (ਲੂਕਾ 9:18), ਮਸੀਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ, ‘ਜੇ ਲੋਕ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਕੀ ਆਖਦੇ ਹਨ?’ (ਮੱਤੀ 16:13)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ‘ਕਈ ਤਾਂ ਯੂਹੰਨਾ ਬਪਤਿਸਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਏਲੀਯਾਹ ਅਤੇ ਕਈ ਯਿਰਮਿਯਾਹ ਜਾਂ ਨਬੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ’ (ਮੱਤੀ 16:14; ਵੇਖੋ ਮਰਕੁਸ 6:14-16; ਲੂਕਾ 9:7, 8)²⁰ ਇਹ

ਸਭ ਲੋਕ ਖੁਦਾ ਦੇ ਗੈਰ ਮਾਮੂਲੀ ਸੇਵਕ ਸਨ। ਲਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਾਰੀਫ਼ ਸੀ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਠੁਕਰਾਉਣਾ ਸੀ: ਮਸੀਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾਉਣਾ ਸੀ।

ਫਿਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ: ‘ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ?’ (ਮੱਤੀ 16: 15)। ਉਸਦੇ ਚੇਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਉਸਦੇ ਮਗਰ ਇਸ ਲਈ ਚੱਲੇ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਹੀ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਮਸੀਹਾ ਹੈ (ਯੂਹੰਨਾ 1: 41, 49), ਪਰ ਉਸਨੇ ਮਸੀਹ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ, ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਉਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲ ਪਈ, ਪਰ ਫਿਰ ਲੋਕਮਤ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹੋਣ ਲੱਗਾ (ਯੂਹੰਨਾ 6: 66)। ਇਸ ਸਭ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਕੀ ਚੇਲੇ ਹੁਣ ਵੀ ਉਸ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੇ ਸਨ? ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ, ਪੱਕਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹੀ ਮਸੀਹਾ ਹੈ?

ਪਤਰਸ ਨੇ ਕਿਹਾ²¹ ‘ਤੂੰ ਮਸੀਹ ਜੀਉਂਦੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈਂ’ (ਮੱਤੀ 16: 16)। ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਇਕਰਾਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ‘ਮਸੀਹਾ ਜਾਂ ‘ਖ੍ਰਿਸਤੁਸ’ ‘ਮਸੀਹਾ ਦਾ ਹੀ ਯੂਨਾਨੀ ਰੂਪ ਹੈ। ਪਤਰਸ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਚਮੁਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਯਿਸੂ ਹੀ ਨਬੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਰਾਹ ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਨ।

ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਆਖਿਆ

ਯਿਸੂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਆਨੰਦ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ‘ਧੰਨ ਹੈਂ ਤੂੰ ਸ਼ਮਊਨ ਬਰ-ਯੋਨਾਰ²² ਕਿਉਂ ਜੋ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਲਹੂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਸੁਰਗ²³ ਵਿਚ ਹੈ ਇਹ ਗੱਲ ਤੇਰੇ ਉੱਤੇ ਪਰਗਟ ਕੀਤੀ। ਅਤੇ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਤੂੰ ਪਤਰਸ ਹੈਂ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਪੱਥਰ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਕਲੀਸੀਆ ਬਣਾਵਾਂਗਾ’ (ਮੱਤੀ 16: 17, 18)।

‘ਪਤਰਸ’ ਅਤੇ ‘ਪੱਥਰ’ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੈਥੋਲਿਕ ਲੋਕ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਇਤ 18 ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਲੀਸੀਆ ਪਤਰਸ ਤੇ ਹੀ ਬਣੀ ਸੀ।²⁴ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ‘ਪਤਰਸ’ ਦਾ ਅਰਥ ‘ਪੱਥਰ’ ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਇਤ 18 ਵਿਚ ‘ਪੱਥਰ’ ਲਈ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ‘ਪਤਰਸ’ ਦਾ ਮੂਲ ਸ਼ਬਦ ਪੈਟਰੋਸ ਹੈ ਜਦਕਿ ‘ਚੱਟਾਨ’ ਲਈ ਸ਼ਬਦ ਪੈਟਰਾ ਹੈ। [ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿਆਂ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਅਨੁਵਾਦ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਪੱਥਰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਬਾਈਬਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਸੋਧ ਕੀਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਵਿਚ ਹੇਠਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਵਿਚ ਇਹ ਫ਼ਰਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ- ਅਨੁਵਾਦਕ।] ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿੰਗ ਵਿਚ ਜਦਕਿ ਦੂਜਾ ਇਸਤਰੀ ਲਿੰਗ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਸੀ। ਡਬਲਯੂ. ਈ. ਵਾਈਨ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘ਪੈਟਰਾ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਚੱਟਾਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪੈਟਰੋਸ ਤੋਂ ਇਕ ਪੱਥਰ ਤੋਂ ਫ਼ਰਕ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾਂ ਹਿਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।’²⁵

ਮਸੀਹ ਸ਼ਬਦ ਸੰਕੇਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ, ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ‘ਤੂੰ ਪਤਰਸ, ਭਾਵ ਇਕ ਪੱਥਰ ਹੈਂ’ ਇਕ ਪੱਥਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ਕਰਦੇ ਵੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਕੈਸਰੀਆ ਫਿਲਪੀ ਦੀ ਚੱਟਾਨ ਰੂਪੀ ਬੁਨਿਆਦ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ, ‘ਪਰ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਕਲੀਸੀਆ ਅਜਿਹੀ ਚੱਟਾਨ ਤੇ ਬਣਾਂਵਾਂਗਾ।’

ਇਹ ਚੱਟਾਨ ਕਿਹੜੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਲੀਸੀਆ ਬਣਾਉਣੀ ਸੀ? ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੈਰ ਕੈਥੋਲਿਕ ਟੀਕਾਕਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਚੱਟਾਨ ਉਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੱਚਾਈ ਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਪਤਰਸ ਨੇ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਇਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।¹⁶ ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਜੇ. ਡਬਲਯੂ. ਮੈਕਗਰਥ ਨੇ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਹੈ:

...ਇਸ ਰੂਪਕ ਵਿਚ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਯਿਸੂ ਖੁਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਸ਼ਮਊਨ ਪਤਰਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਕੁੰਜੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨੀਂਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮੰਨਣਾ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨੀਂਹ ਉਹ ਮੰਜੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਤਰਸ ਨੇ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗਕਤਾ ਲਈ ਇਹੀ ਉੱਤਰਦਾਈ ਹੈ।¹⁷

ਕਿੰਨੇ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪਤਰਸ/ਪੱਥਰ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਦੇ ਅਸਲੀ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਧੁੰਦਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ! ਪਤਰਸ ਦੀ ਮੰਜੂਰੀ ਤੋਂ ਉਤਸਾਹਿਤ ਹੋ ਕੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਚੇਲੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਕਿ ਉਹ *ਕਲੀਸੀਆ*, ਭਾਵ ਆਪਣੀ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਅਫਸੀਆਂ 1:22, 23; 2:16; 3:10, 11; 4:4; ਕੁਲੁਸੀਆਂ 1:18)। ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ‘ਚੌਂਕਾਉਣ ਵਾਲਾ’ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਕਿ ਦੁਨਿਆਵੀ ਭਾਵ ਜਿਸਮਾਨੀ ਰਾਜ ਦੀ ਯਹੂਦੀ ਸੋਚ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਸੀ।

ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਸੀਹ ਨੇ ਮਸੀਹ ਦੇ/ਰਾਜ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸਦੇ ਚੇਲੇ ਜਾਣੂ ਸਨ, ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ (ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 16:19); ਬਲਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦਾ ਰਾਜ ਦੁਨਿਆਵੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਰੂਹਾਨੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਸਿਆਸੀ ਸੰਗਠਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਆਪਣੀ *ਕਲੀਸੀਆ* ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੀ।

ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ‘ਕਲੀਸੀਆ’ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਯਕੀਨਨ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ‘ਕਲੀਸੀਆ’ ਸ਼ਬਦ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਆਇਆ ਹੈ।¹⁸ ਯਿਸੂ ਦੇ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀ ਉੱਠਣ ਅਤੇ ਰਾਜ/ਕਲੀਸੀਆ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮਸੀਹ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਇਕੱਠ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਸੇ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਪੁਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਆਓ ਮੱਤੀ 16:18, 19 ਵਿਚ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਕਹੀ ਯਿਸੂ ਦੀ ਗੱਲ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹਾਂ। ਦਾਨੀਏਲ ਨੇ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮਸੀਹ ਦਾ ਰਾਜ ਸਦੀਵੀ ਹੋਵੇਗਾ (ਦਾਨੀਏਲ 2:44)। ਹੁਣ ਮਸੀਹ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਕਲੀਸੀਆ/ਰਾਜ ਕਦੀ ਨਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ: ‘ਅਤੇ ਪਤਾਲ ਦੇ ਫਾਟਕਾਂ ਦਾ ਉਹ ਦੇ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਵੱਸ ਨਾ ਹੋਵੇਗਾ’ (ਮੱਤੀ 16:18)। ‘ਪਤਾਲ’ ਮਰੇ ਹੋਇਆ ਦੇ ‘ਅਦਿੱਖ ਸੰਸਾਰ’ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਆਦਮੀ ਲਈ ਪਤਾਲ ਦੇ ‘ਫਾਟਕ’ ਦਾ ਅਰਥ ਮੌਤ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਕਲੀਸੀਆ ਦਾ ਨਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ: ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੇ ਸਲੀਬ ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਖੁਦ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਲੀਸੀਆ ਦੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਉਸਦਾ ਮਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 20:28; ਅਫਸੀਆਂ 5:23, 25)। *ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਮੈਂਬਰ* ਦੀ ਮੌਤ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਕੁਝ ਵਿਗਾੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਸੀ।¹⁹ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੁਲਮ ਕਰਨ ਲੱਗਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਕਲੀਸੀਆ ਨੇ ਉਸਦੀ ਤਬਾਹੀ ਨਾਲ ਨਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਵਧਣਾ ਹੀ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 8:1-4)

ਫਿਰ ਮਸੀਹ ਨੇ ਬੋਲਣ ਵਿਚ ਕਾਹਲੇ ਰਸੂਲ ਨੂੰ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਦੇ ਕੇ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ: ‘ਮੈਂ ਸੁਰਗ

ਦੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਕੁੰਜੀਆਂ ਤੈਨੂੰ ਦਿਆਂਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਕੁਝ ਤੂੰ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਬੰਨ੍ਹੇਗਾ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਕੁਝ ਤੂੰ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਖੋਲ੍ਹੇਗਾ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।’ (ਮੱਤੀ 16:19)।

ਇਸ ਵਾਅਦੇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ ਭਾਵ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਅਤੇ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਪਤਰਸ ਦਾ ਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਸਭ ਰਸੂਲਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਮੱਤੀ 18:18)। ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ ਵਚਨ ਵਿਚ ਕੀ ਲਿਖਿਆ ਸੀ: ‘... ਅਤੇ ਜੇ ਕੁਝ ਤੂੰ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਬੰਨ੍ਹੇਗਾ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਕੁਝ ਤੂੰ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਖੋਲ੍ਹੇਗਾ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।’ ਇਹ ਕੁਝ ਅਟਪਟਾ ਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ,³⁰ ਪਰ ਇਹੀ ਮੂਲ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਰਸੂਲਾਂ ਦੀ ਖੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ (ਭਾਵ ਉਸਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ‘ਬੰਨ੍ਹਣਾ’ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ‘ਖੋਲ੍ਹਣਾ’ ਵੀ), ਬਲਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ‘ਬੰਨ੍ਹਣਾ’ ਅਤੇ ‘ਖੋਲ੍ਹਣਾ’ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਤਦ ਹੀ (ਸਿਰਫ਼ ਤਦ ਹੀ) ਖੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਰਸੂਲ ਧਰਤੀ ਤੇ ‘ਬੰਨ੍ਹ’ ਅਤੇ ‘ਖੋਲ੍ਹ’ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਯਿਸੂ ਨੇ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਜ਼ਰੂਰ- ਵਾਅਦੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ‘ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਸੁਰਗ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਕੁੰਜੀਆਂ ਦੇਵਾਂਗਾ।’ ਕੁੰਜੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਵੜਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਯਹੂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਤਰਸ ਨੇ ਹੀ ਦੱਸਣਾ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:14-43; 10:24-43, 47; 15:7), ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ/ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਦੱਸਣਾ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਪਾਉਣ ਦਾ ਢੰਗ ਦੱਸਣ ਦੀ ਬਰਕਤ ਇਕੱਲੇ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਸੀ ਬਲਕਿ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਇੰਜੀਲ ਸਭ ਰਸੂਲਾਂ ਨੇ ਸੁਣਾਉਣੀ ਸੀ। ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਖਾਸ ਇਨਾਮ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਆਦਮੀ ਹੋਣਾ ਸੀ।

ਇਹ ਇਕ ਮਨੋਰੰਜਨ ਭਰਪੂਰ ਦਿਨ ਸੀ। ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿੱਖਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੱਕਾ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਪਰ ‘ਉਹ ਨੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰੀਕ ਕੀਤੀ ਭਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾ ਦੱਸੋ ਜੇ ਮੈਂ ਮਸੀਹ ਹਾਂ’ (ਮੱਤੀ 16:20)। ਇਸ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਜੇ ਆਉਣਾ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:36), ਪਰ ਉਹ ਸਮਾਂ ਅਜੇ ਆਇਆ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਕ ਘਾਟੀ ਵਿਚ: ਯਿਸੂ ਤੇ ਭਾਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ (ਮੱਤੀ 16:21-28; ਮਰਕੁਸ 8:31-38; ਲੂਕਾ 9:22-27)

ਜਦ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਚੇਲੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਕਲੀਸੀਆ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਸ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਜੋੜਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਲੀਸੀਆ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਕਲੀਸੀਆ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਲਹੂ ਰਾਹੀਂ ਬਚਾਏ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਦੇਹ ਹੋਣੀ ਸੀ (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 5:23, 25; ਵੇਖੋ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 20:28)। ਉਸ ਲਈ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦਾ ਮਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਉਸ ਬਦਸਲੂਕੀ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਜੋ ਉਸ ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੀ

ਮਸੀਹ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਕੇਤਿਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ (ਮੱਤੀ 9:15; 10:38; 12:38-40; ਯੂਹੰਨਾ 2:19-22; 3:14, 15)। ਪਰ ਹੁਣ ਸੰਕੇਤਿਕ

ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮੱਤੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਯਿਸੂ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲੱਗਾ ਭਈ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਜੋ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਨੂੰ ਜਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਯਾਜਕਾਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਬਹੁਤ ਦੁਖ ਝੱਲਾ ਅਤੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵਾਂ ਅਤੇ ਤੀਏ ਦਿਨ ਜੀ ਉੱਠਾਂ’ (ਮੱਤੀ 16:21)। ‘ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਯਾਜਕਾਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ’ ਮਹਾਂ ਸਭਾ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਨ ਅਰਥੀ ਸ਼ਬਦ ਸੀ,³¹ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਨ। ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ‘ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ’ ਸ਼ਬਦ ਹੇਠ ਲਾਈਨ ਲਾ ਲਓ: ਯਿਸੂ ਖੁਦਾ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਕਸਦਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸੀ (ਯੂਹੰਨਾ 6:38)! ਮਰਕੁਸ ਦਾ ਵਿਰਤਾਂਤ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹ ‘ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣ ਲੱਗਾ ਭਈ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ... ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਿਆ ਜਾਏ ਅਤੇ ਤਿੰਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਜੀ ਉੱਠੇ। ਅਰ ਉਹਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤੀ’ (ਮਰਕੁਸ 8:31, 32)।

ਆਪਣੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਪਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਨਾਸਮਝੀ ਤੋਂ ਦੁਖੀ

ਯਿਸੂ ਦੇ ਸਾਫ਼ ਸਾਫ਼ ਕਹਿਣ ਤੇ ਵੀ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਗੱਲ ਸਮਝਣੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰਨਾ ਅਸਾਨ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹੀ ਸਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਸੀਹਾ ਦਾ ਰਾਜ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਮਰਨ ਦੀਆਂ ਮਸੀਹ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਗਲਤ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੱਚਾਈ ਸਮਝ ਆ ਗਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਲਝਣ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਸੀ। ਆਖਿਰ ਉਸਨੇ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਖ੍ਰਿਸਟੁਸ ਭਾਵ ਮਸੀਹਾ ਹੋਣ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ, ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਭਾਵ ਦੁਨਿਆਵੀ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕਰੇਗਾ! ਇਸ ਚੇਲੇ ਲਈ, ਮਰੇ ਹੋਏ ਮਸੀਹਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਸੀਹਾ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।³² ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਖੁਦ ਮਸੀਹ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਚੇਲਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ, ‘ਪਤਰਸ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਲੈ ਗਿਆ। ਉਹ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰਕੇ ਝਿੜਕਣ ਲੱਗਾ ਅਤੇ ਉਹਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰਾ ਇਹ ਨਾ ਕਰੇ! ਤੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਕਦੇ ਨਾ ਹੋਵੇਗਾ’ (ਮੱਤੀ 16:22)। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪਤਰਸ ਦੀ ਸਾਫ਼-ਦਿਲੀ ਲਗਭਗ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਪਤਾ ਹੈ।

ਬੋਲਣ ਵਿਚ ਕਾਹਲੇ ਇਸ ਰਸੂਲ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦੀ ਡਾਂਟ ਅੱਜ ਤਕ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸਖਤ ਝਿੜਕ ਸੀ: ‘ਉਹ ਨੇ ਮੁੜ ਕੇ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਹੇ ਸ਼ੈਤਾਨ ਮੈਥੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟ! ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਲਈ ਠੋਕਰ ਹੈਂ...’ (ਮੱਤੀ 16:23)। ਇਸ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੀ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ‘ਪਤਰਸ’ ਭਾਵ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਯੋਗ ‘ਪੱਥਰ’ ਆਖਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ‘ਸ਼ੈਤਾਨ’ ਭਾਵ ਆਪਣਾ ਵਿਰੋਧੀ ਕਿਹਾ।³³ ਮਸੀਹ ਇਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਉਸਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਪਤਰਸ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦਾ ਖਿਡੌਣਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।³⁴

ਪਤਰਸ ਦੀ ਦਿੱਕਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਲੀਬ ਨੂੰ ਸੁਰਗੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵੇਖਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਮਨੁੱਖੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ‘ਤੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈਂ’ (ਮੱਤੀ 16:23)।

ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਮਨ ਆਪਣੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਮੌਤ ਕਰਕੇ ਭਾਰੀ ਸੀ (ਮੱਤੀ 26:38, 39)। ਇਸਦੇ ਇਲਾਵਾ ਉਸਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਅਸਲੀ ਰਸੂਲ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਚੋਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਨਾ ਸਮਝ ਸਕਣਾ ਵੀ ਉਸਦਾ ਇਕ ਕਾਰਣ ਸੀ। ਉਹ ਮੌਤ ਨਾਲੋਂ ਤਾਜ,³⁵ ਸਲੀਬ ਨਾਲੋਂ ਤਾਜ, ਦੁੱਖ ਨਾਲੋਂ ਵਡਿਆਈ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸੋਚ ਰਹੇ ਸਨ।

ਯਿਸੂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਚੋਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ:³⁶

ਜੇ ਕੋਈ ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਲੀਬ ਚੁੱਕ ਕੇ ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣੀ ਚਾਹੇ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦੇਵੇਗਾ ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਗੁਆਏ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਭ ਲਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕੀ ਲਾਭ ਜੇ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਨੂੰ ਕੁਮਾਰੇ ਪਰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰੇ? ਅਥਵਾ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਕੀ ਦੇਵੇਗਾ? (ਮੱਤੀ 16:24-26; ਵੀ ਵੇਖੋ ਮਰਕੁਸ 8:34-37; ਲੂਕਾ 9:23-25)।

ਉਸਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ, ‘ਕਿਉਂ ਜੇ ਕੋਈ ਇਸ ਹਰਾਮਕਾਰ ਅਤੇ ਪਾਪੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਮੈਥੋਂ ਅਤੇ ਮੇਰਿਆਂ ਵਚਨਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਰਮਾਏਗਾ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਵੀ ਉਸ ਤੋਂ ਸ਼ਰਮਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਤੇਜ ਨਾਲ ਪਵਿੱਤਰ ਦੂਤਾਂ ਸਣੇ ਆਵੇਗਾ’ (ਮਰਕੁਸ 8:38)। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਅਰਥ ਹੈ, ਪਰ ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ‘ਸ਼ਰਮ ਆਈ’ ਸੀ, ਜੋ ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਕਹੇ ਸਨ।

ਝਿੜਕਦੇ ਹੋਏ, ਮਸੀਹ ਨੇ ‘ਪਿਤਾ ਦੇ ਤੇਜ ਨਾਲ ਪਵਿੱਤਰ ਦੂਤਾਂ ਸਣੇ’ ਆਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ‘ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੇ ਦੂਤਾਂ ਸਣੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਤੇਜ ਨਾਲ ਆਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਉਹ ਦੀ ਕਰਨੀ ਮੁਜਬ ਫਲ ਦੇਵੇਗਾ’ (ਮੱਤੀ 16:27)। ਇਹ ਦੂਜੀ ਆਮਦ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਨਵੇਂ ਮੁਕਾਸ਼ਫੇ ਨਾਲ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਮਨ ਜ਼ਰੂਰ ਕੰਬ ਗਏ ਹੋਣਗੇ।

ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੋਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਹੌਸਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਉਸਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ‘ਮੈਂ ਸਤ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਭਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਹੜੇ ਐਥੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ ਕਈ ਹਨ ਕਿ ਜਦ ਤੀਕੁਰ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਨਾ ਵੇਖਣ ਕਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਸੁਆਦ ਨਾ ਚੱਖਣਗੇ।³⁷’ (ਮਰਕੁਸ 9:1; ਵੀ ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 16:28; ਲੂਕਾ 9:27)। ‘ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ’ ਵਾਕ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ। ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਸੁਰਗ ਤੇ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮਸੀਹ ਨੇ ਚੋਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਉੱਤਰੇਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ‘ਕੁਦਰਤ’ ਵੇਖਣਗੇ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 1:8) ਅਤੇ ‘ਜਦ ਤੀਕੁਰ ਤੁਸੀਂ ਉੱਪਰੋਂ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾ ਪਾਓ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਰਹੋ’ (ਲੂਕਾ 24:49)। ਉੱਪਰ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਪੈਂਟੀਕਾਸਟ ਨਾਮਕ ਤਿਓਹਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਸੁਰਗ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀ ਭੇਜੀ ਗਈ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:1-4) ਅਤੇ ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਲੀਸੀਆ/ਰਾਜ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ (ਪੜ੍ਹੋ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 5:11; 8:1; ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 1:13; ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 1:6, 9)।³⁸

ਕੀ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨਕਾਲ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਮਸੀਹ ਦਾ ਕੀ ਭਾਵ ਸੀ? ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਲੀਸੀਆ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਐਲਾਨ ਅਤੇ ਉਸਦੀ

ਦੂਜੀ ਆਮਦ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ- ਪਰ ਬੀ ਤਾਂ ਬੀਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਹਾੜ ਦੇ ਇਕ ਸਿਰੇ ਤੇ: ਯਿਸੂ ਦਲੇਰ ਹੋਇਆ (ਮੱਤੀ 17:1-13; ਮਰਕੁਸ 9:2-13; ਲੂਕਾ 9:28-36)

ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕੀ ਹੋਇਆ। ਅਸੀਂ ਚੇਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਯਿਸੂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਉਸਨੇ ਹੁਣ ਤਕ ਸਿੱਖਾਈਆਂ ਸਨ, ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਮਿਲਾਉਣ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਧਦੇ ਤਨਾਓ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ, ਪ੍ਰਭੂ ਪਹਾੜ ਦੀ ਚੋਟੀ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਅਨੁਭਵ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਅਨੁਭਵ ਮਿਲਿਆ ਵੀ।

ਪਹਾੜ ਤੇ: ਯਿਸੂ ਤਿਆਰ ਹੋਇਆ

ਛਿਆਂ ਦਿਨਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਯਿਸੂ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯਾਕੂਬ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਭਾਈ ਯੂਹੰਨਾ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਉੱਚੇ ਪਹਾੜ ਉੱਤੇ ਵੱਖਰਾ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਦਾ ਰੂਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਦਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਤੇ ਉਹ ਦਾ ਮੂੰਹ ਸੂਰਜ ਵਾਂਗ ਚਮਕਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਚਾਨਣ ਜੇਹੇ ਚਿੱਟੇ ਹੋ ਗਏ। ਅਤੇ ਵੇਖੋ ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਏਲੀਯਾਹ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ (ਮੱਤੀ 17:1-3)।

ਲੂਕਾ ਨੇ ਮੂਸਾ, ਏਲੀਯਾਹ ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਹੋਈ ਗਲਬਾਤ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਲਿਖੀ ਹੈ: ਉਹ ‘ਉਹ ਦੇ ਰੂਚ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਉਹ ਨੇ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਨਾ ਸੀ’ (ਲੂਕਾ 9:31)। ‘ਮਰਨ’ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ। ਮਸੀਹਾ ਦੇ ਮਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਯੁੱਗ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਉਸਦਾ ਮਰਨਾ ਕਿੰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 9:15)।

ਉਸ ਅਨੁਭਵ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਹਾਲ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਕਿ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਮਰਕੁਸ 9:6) ਪਤਰਸ ਲਈ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, ‘ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਸਾਡਾ ਐਥੇ ਹੋਣਾ ਚੰਗਾ ਹੈ। ਜੇ ਤੂੰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਐਥੇ ਤਿੰਨ ਡੇਰੇ ਬਣਾਵਾਂ, ਇਕ ਤੇਰੇ ਲਈ ਅਤੇ ਇਕ ਮੂਸਾ ਲਈ ਅਤੇ ਇਕ ਏਲੀਯਾਹ ਲਈ’ (ਮੱਤੀ 17:4)। ਉਸ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ‘ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਚਾਨਕ ਚੁਫੇਰੇ ਨਜ਼ਰ ਕਰ ਕੇ ਫੇਰ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਰ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਇਕੱਲਾ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਡਿੱਠਾ’ (ਮੱਤੀ 17:5)। ਇਸ ਅਵਾਜ਼ ਦੇ ਬਾਅਦ ‘ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਚਾਨਕ ਚੁਫੇਰੇ ਨਜ਼ਰ ਕਰ ਕੇ ਫੇਰ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਰ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਇਕੱਲਾ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਡਿੱਠਾ’ (ਮਰਕੁਸ 9:8)।

ਇਹ ਦਰਸ਼ਨ ਚੇਲਿਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਪਤਰਸ ਦੇ ਇਕਰਾਰ ਦੀ ਅਤੇ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੌਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਦੀ ਵੀ ਤਸਦੀਕ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਨਾਲ ਰਸੂਲਾਂ ਤੇ ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਵੀ ਕਹੇ ਉਹ ‘ਉਸਦੀ ਸੁਣਨ’!

ਇਹ ਅਨੋਖੀ ਘਟਨਾ ਯਿਸੂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਵੀ ਸੀ। ਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਮੂਸਾ ਅਤੇ ਏਲੀਯਾਹ ਨੂੰ ਸੀ। ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾਇਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਖੁਦਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਨਹੀਂ ਠੁਕਰਾਇਆ ਸੀ। ਖੁਦਾ ਨੇ ਮਸੀਹ ਦੇ ਬਪਤਿਸਮੇ ਵੇਲੇ ਸੁਰਗ ਤੋਂ ਗਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਉਸਦੇ ਤੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮੰਜੂਰੀ ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ

ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਕਾਈ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰਗ ਵੱਲੋਂ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਸਖ਼ਤ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪਹਾੜ ਦੇ ਹੇਠਾਂ: ਚੇਲੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਗਏ

‘ਜਾਂ ਓਹ ਪਹਾੜੋਂ ਉੱਤਰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਭਈ ਜਦ ਤੀਕ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਾ ਜੀ ਉੱਠੇ ਇਸ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾ ਦੱਸਿਓ’ (ਮੱਤੀ 17:9)। ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ, ਮਸੀਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ (ਮੱਤੀ 16:21), ਪਰ ਹੁਣ ਉਸਨੇ ਉਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਉਸਦੇ ਚੇਲੇ ਉਲਝਣ ਵਿਚ ਪੈ ਗਏ: ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗੇ, ‘ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀ ਉੱਠਣ ਹੈ ਕੀ’ (ਮਰਕੁਸ 9:10)। ਪ੍ਰਭੂ ਅਕਸਰ ਰੂਪ ਕਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਸੀ (ਮੱਤੀ 13:35), ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸੰਕੇਤਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੀ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯਿਸੂ ਤੋਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ‘ਮਰੇ ਹੋਇਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀ ਉੱਠਣ’ ਦਾ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਉਲਝਣ ਵਿਚ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਏਲੀਯਾਹ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਮਸੀਹ ਦੀ ਸੇਵਕਾਈ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਉਹ ਅੰਤ ਵਿਚ ਵਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੇ, ‘ਫੇਰ ਗ੍ਰੰਥੀ ਕਿਉਂ ਆਖਦੇ ਹਨ ਜੋ ਏਲੀਯਾਹ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?’ (ਮੱਤੀ 17:10;)।

ਮਸੀਹ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਏਲੀਯਾਹ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀਆਂ ਯੂਹੰਨਾ ਬਪਤਿਸਿਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸੇਵਕਾਈ ਵਿਚ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ (ਮੱਤੀ 11:14; ਲੂਕਾ 1:17), ਪਰ ਪਹਾੜ ਤੇ ਖੁਦ ਏਲੀਯਾਹ ਦੇ ਵਿਖਾਈ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰਸੂਲ ਉਲਝਣ ਵਿਚ ਪੈ ਗਏ ਸਨ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਫਿਰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਏਲੀਯਾਹ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆ ਚੁੱਕਾ ਸੀ (ਮੱਤੀ 17:12)। ‘ਤਦ ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਸਮਝਿਆ ਜੋ ਉਹ ਨੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਯੂਹੰਨਾ ਬਪਤਿਸਿਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ’ (ਮੱਤੀ 17:13)।

ਸਾਰ

ਪਹਾੜ ਤੋਂ ਉਤਰਣ ਤੇ, ਮਸੀਹ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਪਾਇਆ— ਭੂਤ ਚੰਬੜੇ ਇਕ ਜਵਾਨ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ (ਮੱਤੀ 17:14-16) ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਅਸੀਂ ਅਗਲੇ ਪਾਠ ਵਿਚ ਅਧਿਐਨ ਕਰਾਂਗੇ। ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ: ਪਹਿਲੀ, ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਉਤਾਰ ਚੜ੍ਹਾਅ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰਭੂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੀ, ਜਦ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਤਦ ਵੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਕਈ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਯਿਸੂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਆਈਆਂ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਰ ਪਿਆਰ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁੱਸਾ ਵਿਖਾਉਣ ਤੇ ਵੀ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ‘ਅੰਤ ਤੋੜੀ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ’ (ਯੂਹੰਨਾ 13:1)। ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਤਸੱਲੀ ਇਸ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ।

¹ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣ ਦੀ ਇਹ ਲੜੀ ਕਿਉਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। (ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਆਏ ਪਾਠ ‘‘ਕਾਮਯਾਬੀ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ’’ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰੋ)। ²ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਗਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ‘‘ਯਿਸੂ ਦੀ ਸੇਵਕਾਈ ਦੌਰਾਨ ਫ਼ਲਿਸਤੀਨ’’ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿਚ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ³ਸਦੂਕੀਆਂ ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ *ਮਸੀਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ*, 1 ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ‘‘ਸੰਸਾਰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਆਇਆ’’ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹੋ। ⁴ਅਸੀਂ ਵੇਖਾਂਗੇ ਕਿ ਮਸੀਹ ਦੀ ਸੇਵਕਾਈ ਦੇ ਆਖ਼ਰੀ ਹਫ਼ਤੇ ਭਾਵ ‘‘ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਦਿਨ’’ ਵੇਲੇ ਫ਼ਰੀਸੀ ਅਤੇ ਸਦੂਕੀ ਫੇਰ ਇਕ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ⁵‘‘ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ’’ ਇਕ ਪੁਰਾਣੀ ਕਹਾਵਤ ਹੈ, ਮਤਲਬ ਕੱਢਣ ਲਈ ਸਭ ਇਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ‘‘ਮੂਲ ਯੂਨਾਨੀ ਲਿਖਤ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ‘‘ਸੁਰਗ ਵਿੱਚੋਂ।’’ ਇਸਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਵੱਲੋਂ’’ ਦੇ ਬਜਾਏ ‘‘ਅਸਮਾਨ ਵਿੱਚੋਂ’’ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ⁷ਇਸਦੀ ਪਹਿਲੀ ਇਕ ਚਰਚਾ ਲਈ, *ਮਸੀਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ*, 2 ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ‘‘ਇਕ ਮਸਰੂਫ਼ ਦਿਨ’’ ਪਾਠ ਵੇਖੋ। ⁸ਇਕ ਪੁਰਾਣੀ ਕਹਾਵਤ ਹੈ: ‘‘ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਲਾਲ ਹੋਣਾ ਆਜ਼ੜੀ ਲਈ ਚੰਗਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਸਵੇਰੇ ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਲਾਲ ਹੋਣਾ ਉਹਦੇ ਲਈ ਚੌਕਸੀ ਹੈ’’ (ਵਿਲੀਅਮ ਬਾਰਕਲੇ, *ਦ ਗੌਸਪਲ ਆਫ਼ ਮੈਥਿਊ*, ਸੋਧਿਆ ਅੰਕ, ਜਿਲਦ 2, ਦ ਡੇਅਲੀ ਸਟੱਡੀ ਬਾਈਬਲ ਸੀਰੀਜ਼ [ਫ਼ਿਲਾਡੈਲਫ਼ੀਆ: ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਪ੍ਰੈਸ, 1975], 129)। ⁹‘‘ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਸੰਕੇਤਾਂ’’ ਵਾਕਾਂ ‘‘ਸੰਕੇਤਾਂ’’ (ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ) ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਯਿਸੂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ‘‘ਸਮਾਂ’’ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਰਾਹ ਤੱਕ ਰਹੇ ਸਨ ਭਾਵ ਮਸੀਹਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਆਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ। ਇਹ ਮਸੀਹ ਦੀ ਦੂਜੀ ਆਮਦ ਦੇ ‘‘ਸੰਕੇਤਾਂ’’ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਈਆਂ ਦਾ ਸੁਝਾਓ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ¹⁰*ਮਸੀਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ*, 2 ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ‘‘ਯੂਨਾਹ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ’’ ਪਾਠ ਵੇਖੋ।

¹¹ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ‘‘ਯਿਸੂ ਦੀ ਸੇਵਕਾਈ ਦੌਰਾਨ ਫ਼ਲਿਸਤੀਨ’’ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਵੇਖੋ। ¹²ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਸਦੂਕੀਆਂ ਦਾ ਖ਼ਮੀਰ’’ ਅਤੇ ‘‘ਹੋਰੋਦੇਸ ਦਾ ਖ਼ਮੀਰ’’ ਵਾਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਥਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਚਰਚਾ ਕਰਨਾ ਫ਼ਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ¹³ਵਧਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ *ਮਸੀਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ*, 2 ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ‘‘ਤੂਫ਼ਾਨ ਦਾ ਜਮ੍ਹਾ ਹੋਣਾ’’ ਪਾਠ ਵੇਖੋ। ¹⁴ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ‘‘ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰੂਪ ਕਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ’’ ਪਾਠ ਵਿਚ ਖ਼ਮੀਰ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਚਰਚਾ ਵੇਖੋ। ¹⁵ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ‘‘ਯਿਸੂ ਦੀ ਸੇਵਕਾਈ ਦੌਰਾਨ ਫ਼ਲਿਸਤੀਨ’’ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਵੇਖੋ। ¹⁶ਹਮਦਰਦੀ, ਹਮਦਰਦੀ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ। ਹਮਦਰਦੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ‘‘ਦੇ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ’’ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਹਮਦਰਦੀ ਲਈ ਉਸ ਆਦਮੀ ‘‘ਵਿਚ ਹੋ ਕੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ’’ ਭਾਵ ਉਸ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੇ ਲੈ ਲੈਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ¹⁷ਇਕ ਅੰਨ੍ਹੇ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਲਈ ਯਿਸੂ ਦੇ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਮਰਕੁਸ ਹੀ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਰਕੁਸ ਲਈ ਦੋ ਖਾਸ ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਮੋਅਜਜ਼ਾ 7:31-37 ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਬੋਲੇ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ। ¹⁸ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ‘‘ਯਿਸੂ ਦੀ ਸੇਵਕਾਈ ਦੌਰਾਨ ਫ਼ਲਿਸਤੀਨ’’ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਤੇ ਬੈਤਸੈਦਾ ਜੂਲੀਅਸ ਲੱਭੇ। ¹⁹ਕਈ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੋਅਜਜ਼ਾ ‘‘ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਗੱਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਮਿੰਟ ਹੀ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਇਹ ਮੋਅਜਜ਼ਾ ਅੱਜ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ‘‘ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ’’ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਿਨ, ਹਫ਼ਤੇ ਜਾਂ ਮਹੀਨੇ ਲੱਗਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ²⁰ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵਧੀਆ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਜਾਣ ਕੇ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

²¹‘‘ਚੰਗਾ ਇਕਰਾਰ’’ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 6: 12, 13 ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ²²‘‘ਯੋਨਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ’’ ਲਈ ਕਈ ਅਨੁਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ‘‘ਬਾਰ ਯੋਨਾ’’ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਪਤਰਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ

ਨਾਂਅ ਯੋਨਾ ਸੀ।²³ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਖਾਸ ਮੁਕਾਬਲਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਬਲਕਿ ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਮੰਜੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਬਾਰੇ ਇਹ ਸੱਚਾਈ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਤਰਸ ਤੇ ਪਰਗਟ ਕਰਨ ਦਾ ਖੁਦਾ ਦਾ ਫੰਗ ਯਿਸੂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸੀ।²⁴ਮੱਤੀ 16: 18, 19 ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ‘‘ਪ੍ਰਮਾਣ’’ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤਰਸ ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਪੋਪ ਸੀ।²⁵ਡਬਲਯੂ. ਈ. ਵਾਈਨ, *ਦ ਐਕਸਪੈਂਡਿਡ, ਵਾਈਨਜ਼ ਐਕਸਪੋਜ਼ਿਟਰੀ ਡਿਕਸ਼ਨੀ ਆਫ ਦ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਵਰਡਜ਼*, ਸੰਪਾਦਕ ਜੇਮਸ ਏ. ਸਵੈਂਸਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜੌਨ ਆਰ. ਕੋਲੋਂਬਰਗਰ ਤੀਜਾ (ਮਿਨਿਆਪੁਲਿਸ: ਬੈਥਨੀ ਹਾਊਸ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, 1984), 974. ਕਈ ਵਾਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਅਰਾਮੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਗਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ‘‘ਪੱਥਰ’’ ਲਈ ਦੋ ਦੋ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਖੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਚਨ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ, ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਦੋ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ।²⁶ਕੁਝ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟੈਂਟ ਆਲੋਚਕ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਫ਼ਸੀਆਂ 2:20 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ‘‘ਰਸੂਲਾਂ ਅਤੇ ਨਬੀਆਂ ਦੀ ਨੀਂਹ ਤੇ ਬਣੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲੇ ਦਾ ਪੱਥਰ ਮਸੀਹ ਆਪ ਹੈ।’’ ਇਸ ਆਇਤ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਸੀਹ ਇਕ ਅਰਥ ਵਿਚ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਪਤਰਸ ਤੇ ਉਸਾਰਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਪਤਰਸ ਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਸਭ ਰਸੂਲਾਂ ਤੇ ਬਣੀ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਇਹ ਕੈਥੋਲਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਕਿ ਮਸੀਹ ਨੇ ਪਤਰਸ ਤੇ ਹੀ ਕਲੀਸੀਆ ਉਸਾਰੀ ਸੀ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ), ਪਰ ਦੋ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸਹੀ ਹਨ: (1) ਮੱਤੀ 16 ਅਤੇ ਅਫ਼ਸੀਆਂ 2 ਦੇ ਰੂਪ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਝਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। (2) ਅਫ਼ਸੀਆਂ 2:20, ਵਿਚ ਵੀ, ਅਰਥ ਦਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਕਲੀਸੀਆ ਰਸੂਲਾਂ ਅਤੇ ਨਬੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਤੇ ਬਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਯਿਸੂ ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਸਨ (ਵੇਖੋ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 2:2; ਗਲਾਤੀਆਂ 6:14)।²⁷ਜੇ. ਡਬਲਯੂ. ਮੈਕਗਰਵੇ ਐਂਡ ਫ਼ਿਲਿੱਪ ਵਾਈ. ਪੈਂਡਲਟਨ, *ਦ ਫ਼ੋਰਫੋਲਡ ਗੋਸਪਲ ਆਰ ਏ ਹਾਰਮਨੀ ਆਫ ਦ ਫੋਰ ਗੋਸਪਲਜ਼* (ਸਿੰਸਿਨਾਟੀ: ਸਟੈਂਡਰਡ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1914), 412. ²⁸ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ‘‘ਕਲੀਸੀਆ’’ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਪੜ੍ਹੋ।²⁹ਕਲੀਸੀਆ ਦਾ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਕਲੀਸੀਆ ਨਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਲੀਸੀਆ/ਰਾਜ ਦੀ ‘‘ਬੀਜ’’ ਵਚਨ ਹੈ (ਲੂਕਾ 8:11)। ਕਿਉਂਕਿ ਵਚਨ ਅਬਦੀ ਹੈ (1 ਪਤਰਸ 1:23-25), ਕਲੀਸੀਆ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹੇਗੀ, ਚਾਹੇ ਬੀਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋਵੇ।³⁰ਅਟਪਟਾ ਲੱਗਣ ਕਰਕੇ, ਬਹੁਤੇ ਅਨੁਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਆਇਤ ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ; ਉਸ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਬੰਨ੍ਹ ਜਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ‘‘ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ’’ ਲਈ ‘‘shall be’’ ਜਾਂ ‘‘will be’’ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ KJV ਅਤੇ NIV) ਬੇਸ਼ੱਕ NASB ਦੀ ਇਕ ਸੋਧ ਵਿਚ ‘‘shall be’’ ਕਹਿਣ ਲਈ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਤਾਜ਼ਾ ਸੋਧ ਵਿਚ ਮੂਲ ਅਨੁਵਾਦ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

³¹ਮਹਾਸਭਾ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਚਰਚਾ ਲਈ *ਮਸੀਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ*, 1 ਵਿਚ ‘‘ਸੰਸਾਰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਆਇਆ’’ ਪਾਠ ਵੇਖੋ।³²ਮਸੀਹ ਨੇ ਜੋੜਿਆ ਸੀ ਕਿ ‘‘ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ’’ ਉਹ ‘‘ਫੇਰ ਜੀ ਉਠੇਗਾ’’ ਪਰ ਰਸੂਲਾਂ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਰਥਹੀਨ ਸਨ (ਵੇਖੋ ਮਰਕੁਸ 9:10)।³³‘‘ਜ਼ੈਤਾਨ’’ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮੂਲ ਅਰਥ ‘‘ਵਿਰੋਧੀ’’ ਹੈ।³⁴ਬੀਆਬਾਨ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਵਿਚ ਸਲੀਬ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਾਜਾ ਬਣਨ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਵੀ ਸੀ।³⁵‘‘ਤਾਜ਼ਾ’’ ਕਿਸੇ ਹਾਕਮ ਵੱਲੋਂ ਪਾਏ ਗਏ ਮੁਕਟ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ।³⁶ਮਰਕੁਸ 8:34 ਮੁਤਾਬਕ ਉਸਨੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਹੇ।³⁷ਉੱਥੇ ਖੜੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਕ ਭਾਵ ਯਹੂਦਾ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਤ ਵੇਖ ਲਈ ਪਰ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਨਹੀਂ।³⁸ਜੇ ਲੋਕ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਸੀਹਾ ਨੇ ਅਜੇ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ (ਜਿਵੇਂ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ) ਉਹ ਮਰਕੁਸ 9:1. ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ। ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ‘‘ਪੈਂਤਰਾ’’ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰੂਪ ਬਦਲਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਜੇ. ਡਬਲਯੂ. ਮੈਕਗਰਵੇ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘‘ਇਸ ਨੂੰ ਰੂਪ ਬਦਲਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਯਕੀਨਨ ਗੀਫ਼ਾਲਤ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ’’ (ਮੈਕਗਰਵੇ ਐਂਡ ਪੈਂਡਲਟਨ, 417)।